

Evaluatie van de Nederlandse Mahjong Toernooi Spelregels 2009

Inleiding

In 2009 zijn de Nederlandse Toernooi Spelregels voor het Mahjong spel herzien. Dit is gedaan om de tanende belangstelling voor de NTS-variant van het spel een halt toe te roepen. Het spel moest interessanter worden. Een achterliggende reden om NTS te herzien was een geluid van onvrede over het dubbel ontvangen en betalen van Oost. Dit is een voor- of juist nadeel dat niets te maken heeft met spelvaardigheid.

De hoofdlijnen van de veranderingen 2009 waren:

- niet Oost betaalt dubbel maar degene die de winnende steen weglegt (veroorzaker);
- aan een zelf gepakte winnende steen levert 15 punten op en de scoretabel voor limietspelen is aangepast. Hiermee wordt (ongeveer) een gelijk aantal punten verkregen bij een zelf-gepakte mahjong als bij mahjong na een weggelegde steen.
- schoon spel levert 2 verdubbelingen;
- zuiver spel levert 4 verdubbelingen (i.p.v. 3) en schoon plus (schoon met hoekstenen van één kleur) 3 (i.p.v. 2);
- verborgen schat levert 1 verdubbeling op (i.p.v. 2);
- 3 verborgen pungen levert 2 verdubbelingen op (i.p.v. 1). Een open kong telt *niet* meer als verborgen pung;
- chow-spel 2 t/m 8 moet gesloten worden gespeeld op de winnende steen na.

Opdracht

De in 2009 vernieuwde spelregels zijn nu een jaar in gebruik. Tijdens de laatste ALV van de Nederlandse Mahjongbond is gevraagd om de veranderingen te evalueren. De Mahjongvereniging Oostpoort te Delft heeft hierbij het voortouw genomen. Hierbij is gebleken dat eigenlijk alleen nog maar in Alphen a/d Rijn en Delft regelmatig volgens de NTS2009 regels wordt gespeeld. Hiervoor is allereerst aan de leden van deze verenigingen gevraagd om hun ervaringen. Daarna zijn deze ervaringen geanalyseerd en zijn voorstellen ter verbetering geformuleerd.

Is het doel bereikt?

De vraag is of de aanpassing van de regels geleid heeft tot een opleving van het gebruik van de NTS-regels. Voor zover dezerzijds bekend spelen nog minder, bij de bond aangesloten, clubs volgens de NTS-regels dan voorheen. Of de wijzigingen tot een grotere deelname aan het NTS kampioenschap leidt moet nog blijken. Er is weer een variant extra ontstaan en daarmee is de uniformiteit van NTS afgenomen. De nieuwe regels blijken op sommige punten lastig aan te leren. De ervaring leert dat er meer remises ontstaan, omdat vaker op schoon spel wordt gespeeld en spelers elkaar hierdoor 'blokkeren'. Doordat een aantal extra verdubbelingen zijn toegevoegd wordt al vrij snel 5 tot 6 verdubbelingen bereikt, met enorme scores tot gevolg. Alternatieve methoden om zonder schoon spel mahjong te maken zijn zeldzaam en moeilijker te maken. Daarnaast zijn op een aantal detailpunten veranderingen doorgevoerd, waarvan het doel onduidelijk is, maar die wel tot verwarring leiden (bijvoorbeeld bij 3 gesloten pungen).

Gesteld moet worden dat het **doel niet is bereikt**.

De wijzigingen onder de loupe genomen

- De belangrijkste wijziging in 2009 was dat Oost niet meer dubbel betaalt en ontvangt. Hiervoor in de plaats betaalt de veroorzaker dubbel. Dit is zeker een verbetering omdat ze aan het van rechtvaardigheid tegemoet komt: degene die het risico neemt om een gevaarlijke steen weg te leggen betaalt dubbel. Dit wil overigens niet zeggen dat altijd degene die de winnende steen heeft weggelegd onverantwoorde risico's heeft genomen.
- De behoefte om tot een ongeveer dezelfde aantal punten te komen bij een zelf gepakte mahjong heeft geleid tot een ingewikkelder scoretabel bij limietspelen en het toekennen van 15 punten aan de zelf gepakte winnende steen. De introductie van oneven getallen

en hiermee het loslaten van de voor het Mahjong zo karakteristieke systeem van even getallenreeksen achten wij niet wenselijk. De aanpassing is zeer kunstmatig en heeft als resultaat veel gehannes in de scoreberekening. Een zekere mate van geluk is juist ook één van de aspecten van het Mahjongspel. Een verschil in beloning tussen winnen met een weggelegde steen en zelf gepakt is geen probleem en wellicht zelfs wenselijk;

- De twee verdubbelingen voor schoon spel. Deze aanpassing verleidt veel spelers tot het min of meer automatisch najagen van een schoon spel. Met 4 spelers en 3 kleuren leidt dit tot meer remises doordat spelers elkaar ongewenst blokkeren. De andere mogelijkheden om twee verdubbelingen te halen komen zijn daarbij verminderd. Ondanks deze overweging is het verstandig om twee verdubbelingen aan te houden omdat dit voor veel spelers spelplezier geeft;
- De aan het schone spel gekoppelde toekenning van 4 verdubbelingen voor een zuiver spel en 3 voor schoon-plus leidt tot een ongewenste inflatie van het aantal te behalen punten;
- De enkele verdubbeling voor een verborgen schat. Dit lastige spel is hierdoor flink ondergewaardeerd geraakt en vaak kan men zelfs niet uit met een geheel verborgen spel. Een verborgen schat moet altijd voldoende zijn om Mahjong te mogen maken;
- Het chow-spel 2 t/m 8 moet gesloten worden gespeeld op de winnende steen na. Deze regel is ingevoerd om het moeilijker te maken Dit is verreweg de meest verwarrende wijziging geweest omdat zowel chows als eenvoudige stenen op zich wel een verdubbeling opleveren. Het kán dus wel maar het mág niet. Deze regel is (hoewel goed bedoeld) naar onze mening geen verbetering gebleken en het beoogd effect kan ook op een andere wijze worden gerealiseerd;
- Het willekeurige tweelingenspel is ondergewaardeerd. Het simpelste gewone spel levert al minimaal 80 punten op en 120 punten voor vier pungs waarvan één draken. De 200 punten voor willekeurige tweelingen is dan veel te weinig. Daarbij is de scoretabel voor tweelingen redelijk ingewikkeld geworden door een veelheid aan varianten. Hiervoor zal een aanbeveling worden gedaan.

Alternatieven

In principe zijn er drie alternatieven om verder te gaan:

- Keer terug naar de situatie van vóór 2009;
- Handhaaf de regels van 2009;
- Handhaaf de positieve aspecten uit de 2009 wijziging en breng verbeteringen aan.

De eerste twee alternatieven zijn niet aantrekkelijk. De wijziging van 2009 hebben wel degelijk verbetering gebracht. Alleen zijn een aantal aanpassingen minder positief gebleken dan gedacht.

Dezerzijds wordt dan ook voorgesteld de volgende wijzigingen aan te brengen in de NTS2009-regels

Aanbevelingen

1. In geval van Mahjong na een weggelegde steen blijft de veroorzaker dubbel betalen. Bij een zelf gepakte winnende steen betalen echter alle spelers dubbel. Hierin zit dus een geluksfactor maar het belangrijkste is dat een moeilijker verkregen Mahjong meer oplevert dan een eenvoudiger verkregen Mahjong, immers de kans om zelf de winnende steen te pakken is kleiner dan dat ze wordt weggelegd door een andere speler. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het rechtvaardigheidsprincipe en blijft er een zekere gelijkvormigheid bestaan met NTS2002: 'Oost betaalt dubbel' wordt 'Veroorzaker betaalt dubbel' en 'Oost ontvangt dubbel' wordt 'Zelf gepakt ontvangt dubbel'. Hierdoor kunnen 2 nadelige effecten van de invoering van NTS2009 worden geëlimineerd (zie 2 en 3);
2. De scoretabel bij limietspelen kan worden vereenvoudigd doordat het onderscheid tussen zelf gepakt en niet zelf gepakt vervalft;
3. Breng de waarde van de zelf gepakte winnende steen terug naar 2 punten;
4. Ken aan de verborgen schat weer 2 verdubbelingen toe. Dit lastige spel moet altijd voldoende zijn om een geldige Mahjong te maken;
5. Handhaaf de twee verdubbelingen voor het schone spel en ken aan het zuivere spel weer 3

verdubbelingen toe. Dit om de scores niet teveel op te jagen;

6. Laat het schoon-plus spel vervallen en maak het gelijk aan schoon. Een derde verdubbeling wordt hier al verkregen doordat men allemaal pungs heeft;
7. Accepteer de open kong weer als dichte pung. Er zijn immers altijd 3 van de 4 stenen zelf gepakt. 3 verborgen pungs leveren wel 2 verdubbelingen op teneinde een extra mogelijkheid te hebben om een 'niet-schoon' spel te maken;
8. Introduceer het gesloten spel (= verborgen behalve de winnende steen) en ken hieraan 1 verdubbeling toe;
9. Schaf de verdubbeling af voor 'alleen chows'. Hiermee wordt op een natuurlijke manier verkregen dat een chow hand 2 t/m 8 niet meer 'open' gespeeld kan worden, maar wel 'op de plank';
10. Vereenvoudig de puntentabel voor zeven tweelingen door:
 - beperk onderscheid in 3 soorten: vuil, schoon en zuiver, met als beloning resp. $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ en 1 limiet;
 - schaf het zeer schone tweelingenspel af en benoem dit als zuiver. De kans om dit spel te spelen is ongeveer even groot als die om zuivere tweelingen te spelen;
 - het spel van tweelingen van willekeurige enen, negens draken en winden is nu niet benoemd. Benoem dit als schoon, immers bij een "gewoon" spel is deze combinatie ook schoon.